

VAASAN YLIOPISTO

Toiminta kriisitilanteissa

Nämä toimintaperiaatteet koskevat tilanteita, jolloin tietoon tulee henkilökuntaa, opiskelijoita tai työ-/opiskeluyhteisöä koskeva tapahtuma tai mainetta haittaava toiminta kuten

- voimakasta pelkoa herättävä tai uhkaava tilanne
- väkivallan kohteeksi joutuminen
- muu rikos tai sen epäily
- vakava onnettomuus
- henkilövahinko tai kuolemantapaus
- jokin muu järkyttävä tai sopimaton toiminta tai tapahtuma Vaasan yliopiston kampuksella, muualla Suomessa tai ulkomailla, jossa yliopiston henkilökuntaan kuuluva tai opiskelija on osallisena.

Sisällysluettelo

	sivu
Vaasan yliopiston kriisiryhmä	2
Yleistä	3
• Ennakointi	3
• Yliopistojen tilojen käyttö	3
• Kriisiryhmän tehtävät kriisitilanteessa	4
Onnettomuustilanteet	5
• Yleiset toimintaohjeet onnettomuustilanteissa	5
• Kuolemantapaus	5
• Onnettomuudet, tapaturmat ja sairauskohtaukset yliopistolla	6
• Toimenpiteet tulipalo- ja palovaaratilanteissa	7
Rikostapaukset	7
• Väkivalta- tai vaaratilanne	7
• Rikos tai rikosepäily	8
• Murto tai varkaus	8
• Uhkaus	8
• Häirintä	9
• Vilppi tai muu eettisesti sopimaton toiminta	10
Kriisin jälkihoito	10
Toimintamallista tiedottaminen ja jatkotoimenpiteet	11
Liitteet	
Liite 1. Tärkeitä yhteystietoja	12
Liite 2. Traumaattisen kriisin vaiheet	14
Liite 3. Toimintamalli kaaviona	15
Liite 4. Kampusalueen kartta	16

Hyväksytty rehtorin päätöksellä 6.6.2008.

Vaasan yliopiston kriisiryhmä

Kriisiryhmän tehtävänä on organisoida toimintaa kriisitilanteissa, kutsua tarvittaessa ulkopuolista apua ja opiskelijoiden edustajia sekä huolehtia kriisitilanteen vaatimista toimenpiteistä.

Kriisiryhmään kuuluvat seuraavat jäsenet:

	puhelinnumero
Hallintojohtaja	(06) 324 8204 044 024 4229
Henkilöstöpäällikkö	(06) 324 8205 050 511 8885
Opintoasiainpäällikkö	(06) 342 8212 050 363 2897
Viestintäpäällikkö	(06) 324 8224 050 502 4440
Kiinteistöpäällikkö/työsuojelupäällikkö	(06) 324 8393 050 561 1966
Kansainvälisten asioiden päällikkö	(06) 324 8223 050 517 7264
Ylioppilaskunnan pääsihteeri (VYY)	044 324 8964

Ajantasaiset puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet yliopiston verkkosivujen kautta kohdasta (sivun yläreuna) Etusivu ⇒ henkilöhaku

Yleistä

Vaasan yliopisto pyrkii ennakoimaan ja torjumaan kriisejä ennakolta. Varautumisella kriisitilanteisiin pyritään pitämään vahingot ja haitat mahdollisimman pieninä ja estämään kriisin laajeneminen. Kriiseiksi katsotaan sekä aineellinen että toimintaan ja maineeseen kohdistuva onnettomuus, vahinko tai toiminta.

Yliopiston kriisiryhmän tehtävänä on johtaa kriisitilanteen hoitamista sen sattuessa. Jokainen yliopistoyhteisön jäsen on velvollinen toimimaan kriisin hoitamisen edellyttämällä tavalla ja vastuussa tilanteen palauttamisesta normaaliksi mahdollisimman pian.

Yliopisto osallistuu myös muualla tapahtuvien yliopistoyhteisön jäseniä koskettavien kriisien hoitoon (esimerkiksi luonnonmullistukset, katastrofit, onnettomuudet).

Ennakointi

- Turvallisuussuunnittelussa kartoitetaan yliopiston keskeisimmät riskit ja laaditaan suunnitelma. Suunnitelmassa otetaan kantaa
  - miten mahdollisia riskejä torjutaan ennakolta
  - kuka tästä vastaa
  - miten toteutusta ja tuloksia seurataan
- Kriisiryhmä käsittelee
  - miten varmistetaan ryhmän jäsenten nopea tavoitettavuus ja koolle saanti
  - miten tapahtumasta ilmoitetaan ja kenelle tapahtuneesta tiedotetaan
  - miten eri kriisitilanteissa menetellään ja mitkä ovat eri tahojen vastuut
  - millaisia reaktioita on odotettavissa

Yliopistojen tilojen käyttö

- Yliopiston tilat ovat julkisrauhan piirissä. Tiloista on poistuttava määräaikaan mennessä.
- Yliopiston tiloja vartioi ja valvoo vartiointiliike yliopiston ollessa suljettuna. Vartiointiliike tekee sisätiloissa tarkistuksia. Henkilökunnan ja opiskelijoiden on varauduttava tarvittaessa todistamaan kuulumisensa yliopistoyhteisöön ja oikeutensa liikkua tiloissa.
- Suljettuihin tai lukittuihin tiloihin pääsy on kielletty.

Kriisiryhmän tehtävät kriisitilanteessa

Kriisiryhmä organisoii toimintaa kriisitilanteissa, kutsuu tarvittaessa viranomaisapua, jotta vältetään enemmiltä vahingoilta ja voidaan palata normaaliin toimintatapaan mahdollisimman pian, sekä huolehtii tilanteen jatkohoidosta.

Ryhmän kutsuu koolle kuka tahansa ryhmän jäsenistä, joka saa tiedon tapahtumasta. Myös rehtorille ilmoitetaan tapahtuneesta välittömästi.

Kriisiryhmä toimii ja arvioi:

- Luo tilannekuvan
  - Mitä on tapahtunut, mistä tieto on saatu, onko se tarkistettu
  - Onko joitakin toimia jo käynnistetty, miten asiassa tähän mennessä on toimittu
  - Mistä eri asioista tulee huolehtia kriisin hoitamiseksi
- Mitkä ovat toiminnan tasot
  - Koko yliopisto, henkilökunta, opiskelijaryhmä(t), yksittäiset opiskelijat, viranomaiset, media
- Millä tavalla kriisi hoidetaan
  - Harkitaan kulloiseenkin tilanteeseen parhaiten sopivat toimet jäljempänä olevia ohjeita soveltaen.
- Miten toimitaan tiedottamisen ja median suhteen (median mielenkiinto herää yleensä välittömästi)
  - Missä laajuudessa tietoja annetaan (muistettava yksityisyydensuoja)
  - Kuka antaa lausuntoja
Tapahtumasta tiedottaa pääsääntöisesti hallintojohtaja/viestintäpäällikkö tai erikseen sovittuna jokin viranomainen.
- Mikä on yliopiston oikeudellinen vastuu tapahtumasta
  - Mitä seuraamuksia on mahdollisesti odotettavissa
  - Tapahtuma on hyvä dokumentoida valokuvaamalla, jos se olosuhteet huomioiden on mahdollista
- Mistä henkilökunta ja opiskelijat voivat saada juridista apua, esimerkiksi
  - Vaasan yliopiston lakimies
  - Oikeusaputoimisto
  - Rikosuhripäivystys Vaasassa
  - Mobile-ryhmä Seinäjoella

Rikoksen uhriksi joutuneella, hänen läheisellään tai hänen asiassaan todistavalla on mahdollisuus saada maksutta Rikosuhripäivystyksestä tukihenkilö. Tukihenkilö auttaa ja tukee oikeusprosessiin liittyvissä käytännön asioissa, antaa tukea ja käytännön neuvoja, jotta uhrit pääsisivät mahdollisimman nopeasti yli tapahtuneesta.

Onnettomuustilanteet

Yleiset toimintaohjeet onnettomuustilanteissa

Jokainen yliopiston henkilökunnasta on velvollinen toimimaan siten, että uhrin tilanne otetaan huomioon ja hankitaan apua sekä estetään lisävahinkojen syntyminen. Onnettomuuden sattuessa kuka tahansa tilanteessa mukana oleva tai siitä tiedon saava yliopistoyhteisön jäsen havainnoi ja mahdollisuuksien mukaan kirjaa muistiin viranomaisia ja kriisiryhmää varten:

- mitä on tapahtunut
- missä ja milloin
- kuka, ketkä ovat tapahtuman uhrin tai ketä asia koskee
- jos tieto saadaan joltakulta muulta henkilöltä/taholta, kirjataan ylös tiedon antajan henkilöllisyys ja puhelinnumero
- tarkistetaan mahdollisuuksien mukaan tiedon paikkansa pitävyys (omaisilta tai henkilöltä itseltään, laitoksen/tiedekunnan johtajalta, ylioppilaskunnalta, opintotoimistosta tai viranomaisilta)
- selvitetään mikä on tilanne juuri nyt, onko ilmoitettu viranomaisille, hätänumero **112**
- tehdään ilmoitus hätänumeroon, jos ilmoitusta ei vielä ole tehty
- estetään lisävahinkojen syntyminen.

Kriisiryhmä päättää kriisin hoidosta, viestinnästä, tukitoimien järjestämisestä ja jatko-toimenpiteistä yhdessä eri tahojen kanssa.

Kuolemantapaus

- Yliopistolla tapahtuneesta kuolemantapauksesta on ilmoitettava välittömästi poliisille yleiseen hätänumeroon **112**. Sulje puhelin vasta kun saat siihen luvan.
- Varmistetaan että toimitaan omaisten tahdon mukaisesti ja siten, että omaiset saavat aina ensin tiedon tapahtuneesta.
- Kuolemantapauksesta tiedon saanut henkilö ilmoittaa tapahtuneesta
  - henkilökunnan osalta henkilöstöpäällikölle
  - opiskelijan osalta opintoasiainpäällikölle ja ylioppilaskunnan pääsihteerille
  - kansainvälisen opiskelijan osalta kansainvälisten asioiden päällikölle
  - mikäli em. henkilö ei ole tavoitettavissa, tieto ilmoitetaan jollekin kriisiryhmän jäsenelle
  - ulkopuolisen henkilön osalta ilmoitetaan hätänumeroon **112** ja yliopiston kriisiryhmälle

Kriisiryhmä kokoontuu mahdollisimman pian. Poliisi ilmoittaa kuolemantapauksesta omaisille. Kriisiryhmä päättää asiasta tiedottamisesta henkilökunnalle ja opiskelijoille.

Kansainvälisen opiskelijan ollessa kyseessä menetellään viranomaisten ohjeiden mukaan.

- Kriisiryhmä antaa tietoa henkilökunnalle ja opiskelijoille suruliputuksesta, hiljaisen paikan järjestämisestä ja huolehtii niistä tiedottamisesta.
- Kriisiryhmä päättää, miten järjestetään yliopistoyhteisön muistaminen
  - Henkilökuntaan kuuluvan kuolemantapauksessa yksikön johtaja huolehtii muistamisesta omaisille. Harkinnan mukaan laaditaan yliopiston muistokirjoitus sanomalehteen. Yksikön johtaja päättää omaisten toiveita kunnioittaen hautajaisiin osallistumisesta ja hautajaisiin liittyvästä muistamisesta (esimerkiksi kukat/adressi).
  - Opiskelijan kuolemantapauksessa muistamisessa noudatetaan soveltaen samoja em. ohjeita kuin henkilökunnan osalta.
  - Itsemurhatapauksessa toimitaan ensisijaisesti omaisten tahdon mukaisesti.
  - Kriisiryhmä auttaa tarvittaessa erityisen tuen järjestämisessä henkilökunnalle ja opiskelijoille.
- Opiskelijan/työntekijän kuoleman jälkeen häntä koskevan tietoaineiston käsittelystä on erillinen ohjeistus.

Ohjetta noudatetaan lähinnä äkillisissä tapauksissa, muutoin soveltuvin osin.

Ulkomailla tapahtuvissa tilanteissa yhteystahona on ulkoministeriö (päivystys 24h/vrk, puh. (09) 160 05 tai 578 15) sekä poliisi, jolloin toimitaan niiden antamien ohjeiden mukaan.

Onnettomuudet, tapaturmat ja sairauskohtaukset yliopistolla

- Tee nopea tilannearvio
  - mitä on tapahtunut
  - hengittääkö potilas
  - onko potilas hereillä
- Soita hätänumeroon **112**. Sulje puhelin vasta kun saat siihen luvan.
- Tarkista potilas mahdollisten tunnuskilpien (diabetes, epilepsia) löytämiseksi.
- Opasta pelastushenkilöstö paikalle.
- Pyydä muita henkilöitä apuun – jokainen on velvollinen auttamaan.
- Ohjaa liikenne ja liikkuminen tapahtumapaikalla niin, ettei synny lisää vaaratilanteita tai vahinkoja.

Toimenpiteet tulipalo- ja palovaaratilanteissa

- pelasta vaarassa olevat ihmiset
- ilmoita hätänumero on 112
- ilmoita seuraavat tiedot:
  - kuka ilmoittaa
  - mikä palaa
  - missä palaa. Anna osoite tai kuvaile paikkaa niin tarkasti kun voit
  - onko ihmisiä vaarassa
  - onko loukkaantuneita
- ilmoita myös muille rakennuksessa oleville.
- sammuta lähimmällä alkusammuttimella
- sulje ovet ja ikkunat
- opasta palokunta lyhintä tietä palopaikalle

Rikostapaukset

Väkivalta- tai vaaratilanne

- Väkivaltatilanteessa on tarvittaessa puolustettava itseään ja kutsuttava apua. On pyrittävä estämään väkivaltatilanteen kehittyminen vielä vakavammaksi.
- Yleinen hätänumero **112** palvelee tilanteissa, joissa on kyse akuutista hätä- ja hälytystilanteesta. Tällaisia tilanteita ovat erityisesti henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhkaukset ja vaaratilanteet.
- Tilanteen rauhoittaminen on tärkeää. Lähesty vaarallista kohdetta harkiten, pelasta ensin hengenvaarassa olevat, varoita muita vaarasta. Toimi rauhallisesti.
- Epäilyttävässä tai uhkaavassa tilanteessa soita yliopiston virastomestareille tai infopisteeseen (tai erikseen työyksikössä sovitulle henkilölle), joka tekee tarvittaessa hätäilmoituksen. Iltaisin kampusalueen vartioinnista vastaa ISS Security Oy. Vartijaan saat yhteyden puhelinnumerosta 040 505 1932.
- Ohjaa väkivallan uhri tarvittaessa lääkäriin.
- Ohjaa tekemään rikosilmoitus poliisille. Ilmoitus voi osoittautua tärkeäksi asian jatkokäsittelyssä.
- Paina mieleen tuntomerkit ja kirjoita ne muistiin.
- Älä koske mihinkään, etteivät jäljet häviä.
- Tiedota asiasta välittömästi kriisiryhmälle, joka päättää tarvittavien tukitoimien järjestämisestä ja jatkotoimista.

Pelkoa herättävien tai uhkaavien tilanteiden osalta on syytä ottaa yhteyttä yliopiston työsuojeluorganisaatioon, jotta voidaan käynnistää toimet näiden tilanteiden ehkäisemiseksi (esimerkiksi huone- ja kalustejärjestelyt, toimintatapojen muutos ym.).

Rikos tai rikosepäily

Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi yksilön tai yliopiston omaisuuteen kohdistuvat varkaudet tai vahingonteot, henkilöön kohdistuva väkivalta tai sillä uhkaaminen, virkamiehen tai opiskelijan oma rikollinen toiminta, tietoturvan ja –suojan tietoinen rikkominen, yliopiston laitteiden käyttö hakkerointiin ja vastaavaan toimintaan, lahjonta, lahjusten ottaminen, syrjintä tai muu rikokseksi luettava toiminta.

- Rikostapauksessa on tärkeää
  - välttää huhujen ja arvelujen levittämistä tapahtuneesta
  - odottaa tuomioistuimen päätöstä ennen syylliseksi leimaamista

Kriisiryhmä ja/tai yliopiston johto arvioi tilanteen ja päättää jatkotoimista

Murto tai varkaus

- Ilmoita tapahtuneesta poliisille. Toimi poliisin antamien ohjeiden mukaan.
- Ilmoita tapahtuneesta yliopiston infoon tai kutsu tarvittavat henkilöt paikalle (kiinteistöpäällikkö, virastomestari). Yliopisto ei vastaa nauakoista tai muualla yliopiston alueella hävinneistä tavaroista.
- Älä koske murtautujien välineisiin.
- Älä siivoa murron tai varkauden jälkiä.
- Kirjaa ylös tapahtumaan liittyvät havaintosi: paikalla todetut ihmiset (myös ennen murtoa tai varkautta).
- Älä kerro asiasta ulkopuolisille ilman lupaa.
- Jos ikkunoita tai muita rakenteita on rikottu niin, että lämpö karkaa, voit poliisia odotellessa suojata niitä peitteillä tai levyillä. Älä kuitenkaan poista murron jälkiä.
- Järjestä tarvittaessa vartiointi.

Uhkaus

Kaikkiin uhkauksiin on syytä suhtautua vakavasti. Ne voivat tulla puhelimitse, kirjeitse, sähköpostilla, seinäkirjoituksina tai muulla tavoin. Uhkaus tutkitaan huolellisesti: usein kysymyksessä on häiriintyneen henkilön uhkaus tai aiheeton ilmoitus.

- Jos uhkaus tapahtuu puhelimitse, yritä pitkittää puhelua ja saada mahdollisimman tarkat tiedot uhkauksen syistä ja kohteesta, mahdollisesta pommista, sen sijainnista ym.
- Huomioi soittajan mielentila, puheen tuntomerkit, ympäristöäänneet ja muut mahdolliset asiat.

- Ilmoita uhkauksesta heti hallintojohtajalle, kriisiryhmälle sekä poliisille **112** sekä vartijalle/virastomestarille.
- Huolehdi, että uhanalaiset tilat tyhjennetään ja alue eristetään riittävän laajalta alueelta.
- Pommiksi epäiltyyn esineeseen, pakettiin tai laukkuun ei missään tapauksessa saa koskea.
- Epäillyn esineen tutkiminen ja käsittely jätetään asiantuntijoille.
- Poliisin tultua paikalle toimitaan poliisin ohjeiden mukaan.
- Lausuntoja asiasta antavat viranomaiset tai hallintojohtaja ja viestintäpäällikkö.

Häirintä

Menettelyohjeet sukupuolisen häirinnän ja ahdistelun varalta + yliopiston häirintäyhteishenkilöt luettavissa osoitteessa: <https://intra.uwasa.fi/fi/asiakirjapankki/ohjeet/>

Verkossa tapahtuvaa häirintää on sähköpostin ja internetin välityksellä levitetyt väärät tiedot, panettelu ja uhkailu, sekä sopimattoman tai rikollisen aineiston välittäminen.

Työntekijän on ilmoitettava yliopiston tietoverkossa tapahtuvassa häirinnästä heti esimiehelle sekä tietohallintojohtajalle/viestintäpäällikölle mahdollisimman pikaisesti. He päättävät jatkotoimista, mm. viestien poistamisesta yliopiston palvelimilta.

Opiskelijaan kohdistuvasta häirinnästä on omat toimintaohjeet myös ylioppilaskunnalla.

Vilppi tai muu eettisesti sopimaton toiminta

Tutkimukseen tai opiskeluun liittyvä vilppi tai muu yliopistoyhteisöön kohdistuva kielteinen toiminta, esimerkiksi vihjailu ja huhujen levittäminen, voivat haitata yhteisön työskentelyä ja vahingoittaa yliopiston mainetta. Usein myös media on kiinnostunut aiheesta, ja spekulatiot voivat lisätä haitan laajuutta. Siksi tällaisessa tilanteessa on syytä pidättäytyä levittämästä arveluja tai vääriä tietoja ja välttää näin vahingon laajenemista.

- Tutkimus- tai opintovilppi
  - Tutkimuseettiset ohjeet
    - Yliopiston hallitus päätti kokouksessaan 15.11.2002, että Vaasan yliopistossa noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Neuvottelukunnan menettelyohjeita sovelletaan hyvän tieteellisen käytännön loukkaamista koskevien epäilyjen käsittelemisessä.
Ohje verkossa
<http://www.pro.tsv.fi/tenk/JulkaisutjaOhjeet/htkfi.pdf>
  - Opiskelijan opetus- tai tutkimustoimintaan kohdistuva vilppi tai muu rikkomus
    - Menettely-ohjeet Vaasan yliopiston tutkintosäännössä (20§).
Sääntö verkossa:
http://www.uwasa.fi/opintoasiat/tutkintosaanto_liitteinen
  - Virkamiehelle sopimattoman toiminta
    - Asian käsittelyssä noudatetaan mm. virkamieslain määräyksiä ja kunkin ammattialan omia eettisiä ohjeita. Virkamieslaki
<http://www.finlex.fi/fi/>
    - Professoriliiton eettiset ohjeet:
<http://www.professoriliitto.fi/asp/system/empty.asp?P=66&VID=default&SID=230202554041882&S=0&C=24380>

Kriisin jälkihoito

- Kriisiryhmä pohtii tuen tarvitsijoiden määrää, jälkihoidon tukitoimien järjestämistä ja jatkotoimia.

Kriisin jälkihoidossa voivat auttaa

- työterveyshuollon lääkäri/sairaanhoitaja tai työterveyshuollon kriisiryhmä
- YTHS:n lääkäri/sairaanhoitaja
- uskonnollisen yhteisön edustaja
- Vaasan seudun Mielenterveysomaiset ry
- Vaasan kaupungin psykososiaalisten palveluiden toimisto
- Rikosuhripäivystys, Vaasa
- Mobile-ryhmä, Seinäjoki

Kriisiryhmä auttaa yhteydenotossa ulkopuoliseen auttajatahoon.

Kriisiryhmässä arvioidaan tilanteen mentyä ohi miten kriisinhoitotoimenpiteet sujuvat ja miten toimintaa tulee jatkossa vielä parantaa.

Toimintamallista tiedottaminen ja jatkotoimenpiteet

Tässä ohjeessa kuvattuja kriisitilanteessa toiminnan pääperiaatteita tullaan esittelemään yliopiston henkilöstölle henkilökuntainfoissa sekä tiedekuntien ja toimintayksiköiden omissa palaverissa. Opiskelijoille tiedotetaan ylioppilaskunnan kautta.

Periaatteet ovat nähtävillä yliopiston intranetissa kohdassa Ohjeet <https://intra.uwasa.fi/fi/asiakirjapankki/ohjeet/> Asiakirja linkitetään, niin että se on helposti löydettävissä, muualle aihetta sivuaviin kohtiin intranetissä ja opiskelijaportalissa, aihealueina mm. asiakokhtiin työsuojelu ja tasa-arvo sekä esteettömyys.

Tässä asiakirjassa mainitut asiat huomioidaan kampusalueen suojelusuunnitelmissa. Tarkempia ohjeita laaditaan ja näitä yleisiä periaatteita täsmennetään osana muun muassa kiinteistöpalveluiden (erityisesti turvallisuuspäällikön) ja työsuojeluorganisaation muuta toimintaa.

Tämän ohjeen laatinut työryhmä asetettiin 24.1.2008, ja siihen kuuluivat Virpi Viertola (pj.) yliopiston viestinnästä, suunnittelija Helena Höglund opiskelijapalveluista, suunnittelija Johanna Mäki-Fossi henkilöstöpalveluista, kiinteistö- (ja työsuojelu) päällikkö Mikko Harju kiinteistöpalveluista, lakimies Samu Leskinen sekä opiskelija Joonas Ranta ylioppilaskunnan edustajana. Sihteerinä toimi Sari West yliopistopalveluista.

LIITTEET**TÄRKEITÄ YHTEYSTIETOJA**

Liite I

Yliopiston lankapuhelimesta soittaessa valitaan ensin nolla (0).

- YLEINEN HÄTÄNUMERO **112**
  - poliisi
  - palokunta
  - ambulanssi

- VAASA**

- VAASAN POLIISI www.poliisi.fi/vaasa
Vaasan kihlakunnan poliisilaitos (06) 210 0411
Korsholmanpuistikko 45, 65100 Vaasa

- SUOMEN TERVEYSTALO MEDICENTRA 020 789 7009
Vaasanpuistikko 17, 65100 Vaasa

- YTHS, YLIOPILAIDEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ (06) 318 8500

Hovioikeudenpuistikko 15 C, 65100 Vaasa

- RIKOSUHRIPÄIVYSTYS <http://www.rikosuhripaivystys.fi/>
Vaasan aluetoimisto (06) 317 5654, 050 572 9265
Meijerikatu 9, 65100 Vaasa

- KAIKKI INHIMILLINEN <http://www.apua.info/>
- TUKEA JAKSAMISEEN

- YLIOPISTON VIRASTOMESTARIT
  - Luotsi, huone 125 (06) 324 8206, 050 552 9695
  - Tervahovi, huone A 205 (06) 324 8176, 050 552 9736

  - Fabriikki, huone 127 (06) 324 8460, 050 585 9605
  - Kirjasto, huone Tritonia (06) 324 8239

- VARTIJA YLIOPISTOKAMPUKSELLA: ISS SECURITY
  - Päivystävä vartijalle 040 505 1932
  - ISS Security valtakunnallinen hälytyskeskus 020 515 9100

- VAASAN YLIOPISTON YLIOPIILASKUNTA (06) 324 8960
  - Pääsihteeri 044 324 8964

- TERVEYSASEMA (06) 325 1111

Vaasan kaupungin terveysasema
Sepänkyläntie 14-16, 65100 Vaasa

- VAASAN KESKUSSAIRAALA www.vshp.fi
Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa (06) 323 1111
- MIELENTERVEYSPALVELUT
Vaasanseudun Mielenterveysomaiset ry (06) 312 0105
Vaasanpuistikko 16, 4 krs, 65100 Vaasa
- KATKAISUHOITO- ja SELVIÄMISASEMA (06) 3252 400/neuvonta
Vaasan kaupunki
Sepänkyläntie 4, 65100 Vaasa
- PSYKOSOSIAALISTEN PALVELUIDEN TOIMISTO (06) 325 2800
Vaasan kaupunki
Hovioikeudenpuistikko 19, 65100 Vaasa
- VAASAN OIKEUSAPUTOIMISTO 0103661240 (ajanvaraus)
Vaasanpuistikko 20 B, 65100 Vaasa

SEINÄJOKI

- SEINÄJOEN POLIISI 071 874 0391
Kirkkokatu 8, PL 108, 60101 Seinäjoki
- SUOMEN TERVEYSTALO SEINÄJOEN TYÖTERVEYSKESKUS
Kauppakatu 30, 60100 Seinäjoki (06) 420 2500
- KRIISIKESKUS MOBILE SEINÄJOKI (06) 416 2860
(06) 416 2861
- SEINÄJOEN OIKEUSAPUTOIMISTO 010 36 61160
Kauppakatu 20, 3. krs, 60100 Seinäjoki

Traumaattisen kriisin vaiheet

Liite 2

1. Sokkivaihe ”Ei voi olla totta”

Kestää muutamista hetkistä muutamaan vuorokauteen. Sokkivaiheessa henkilö

- ei kykene käsittämään tapahtunutta tai jopa kieltää sen
- käyttäytyy poikkeavasti tai tilanteeseen sopimattomasti
- ei ehkä myöhemmin muista tämän vaiheen tapahtumia

2. Reaktiovaihe ”Mitä tapahtui?”

Voi olla muutaman viikon tai kuukauden mittainen. Reaktiovaiheessa

- henkilö yrittää saada käsityksen tapahtuneesta; miksi ja miten kaikki tapahtui?
- henkiset puolustuskeinot alkavat toimia paremmin, tapahtuman kieltäminen vähenee.
- henkilöllä voi ilmaantua esimerkiksi
  - ruumiillisia oireita
  - ahdistuneisuutta
  - masennusoireita: itkuisuus, vetäytyminen, syyllisyydentunteet, ruokahaluttomuus, univaikeudet
  - vihamielisyyttä, muun muassa toisten syyllistämistä
  - tunteiden peittämistä, näennäistä tilanteen hallintaa

3. Käsittelyvaihe ”Miten tästä selviää?”

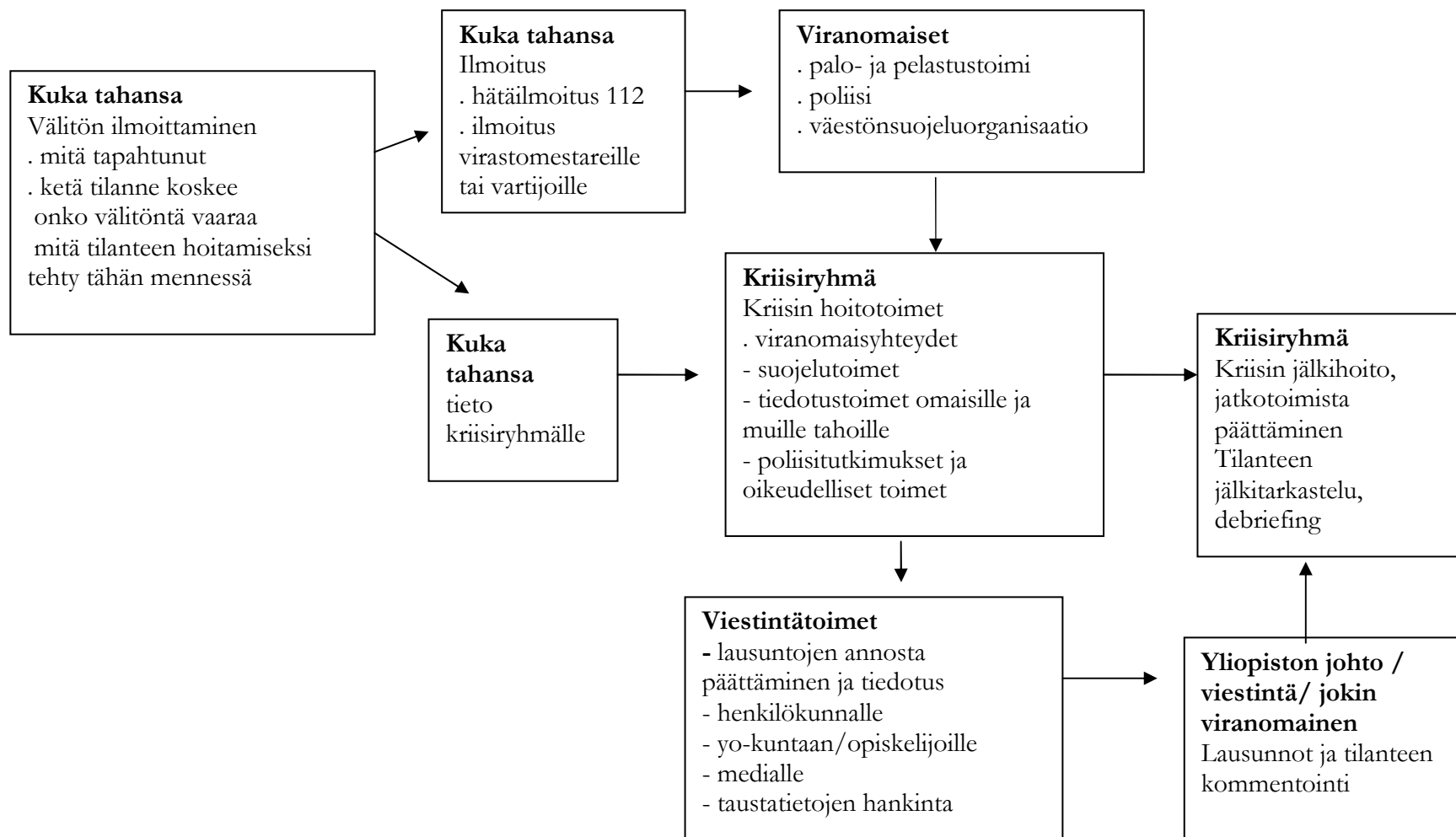
Kestää muutamista kuukausista vuoteen/vuosiin. Käsittelyvaiheessa

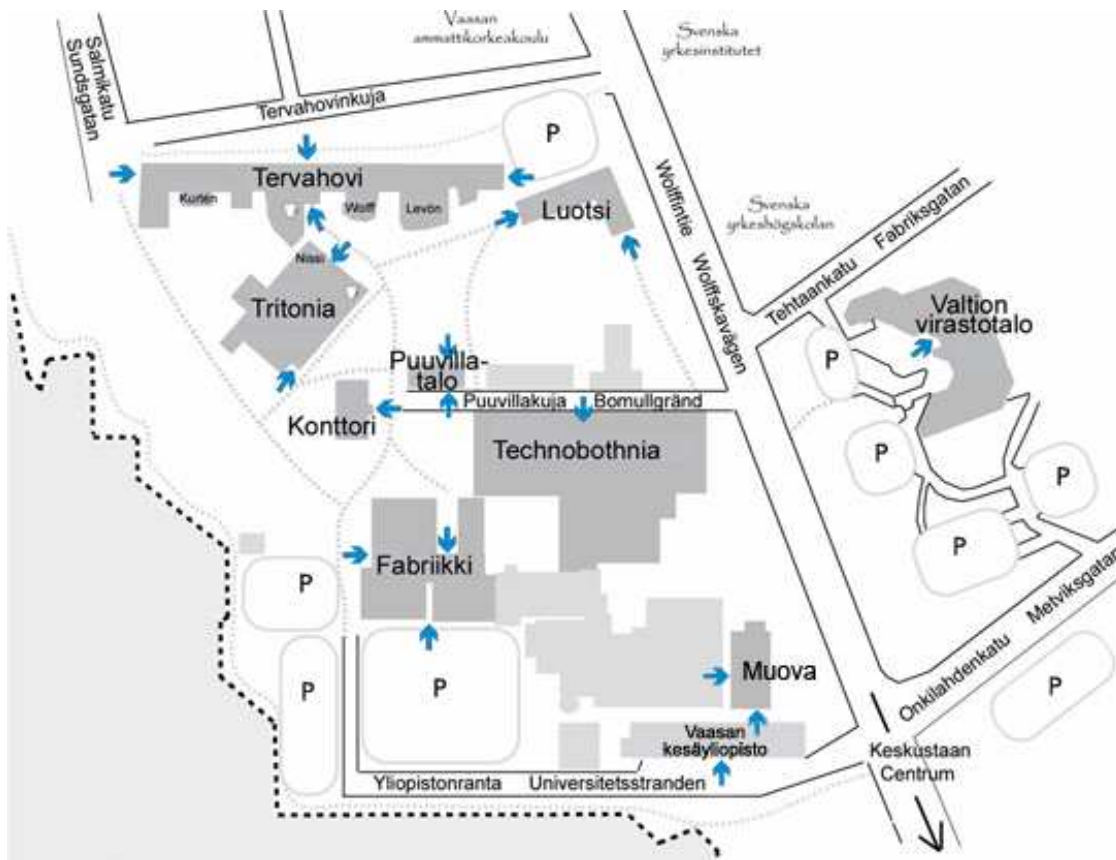
- tapahtunut hyväksytään
- tapahtuneeseen ja menneeseen elämänvaiheeseen keskittyminen vähenee
- oireet ja tuntemukset vähenevät

Toipumisen edetessä psyykkiset ja fyysiset oireet poistuvat ja mieliala korjaantuu. Kriisireaktio voi kuitenkin tässä vaiheessa myös lukkiintua ja muuttua psyykkiseksi häiriöksi, jolloin tarvitaan ehdottomasti ammattiapua.

4. Uudelleensuuntautumisen vaihe ”Elämä voittaa!”

Uudelleensuuntautumisen vaiheessa tapahtuu lopullinen toipuminen. Ihminen on kyennyt käsittelemään tapahtuneen sillä tavalla, että se ei enää rajoita elämää. Kuukaan ei ole kriisin jälkeen ennallaan, mutta parhaassa tapauksessa ihminen on vahvempi ja paremmin valmistautunut kohtaamaan vastoinkäymisiä.

Fabriikki

(Yliopistonranta 10)

- Hallintotieteiden tiedekunta
- Humanistinen tiedekunta
- Teknillinen tiedekunta
- Kahvila Buffetti

Domus Bothnica

(Yliopistonranta 5)

Vaasan yliopiston ylioppilaskunta

Konttori

(Puuvillakuja 8)

- Rehtori
- Yliopistopalvelut
  - Henkilöstösuunnittelu
  - Kirjaamo
  - Lakimies
  - Toiminta- ja taloussuunnittelu
  - Tutkimus ja innovaatiopalvelut
  - Viestintä
  - Yleishallinto

Muova

(Wolffintie 36 A)

Luotsi

(Wolffintie 34)

- Yliopistopalvelut
  - Henkilöstöpalvelut
  - Kansainväliset asiat
  - Kiinteistöpalvelut
  - Kirjanpito- ja maksuliikenne-palvelut
  - Opintoasiat
  - Yliopistopaino
- Avoin yliopisto
- Humanistinen tiedekunta
  - Saksan kielen ja kirjallisuuden laitos

Puuvillatalo

(Puuvillakuja 6)

Bothnia Congress
Yliopiston vierastalo

Technobothnia

(Puuvillakuja 3)

- Tekniikan opetuslaboratorio

Vaasan Kesäyliopisto

(Wolffintie 36)

Tervahovi

(Wolffintie 34)

Päärakennus

- Kauppatieteellinen tiedekunta
- Teknillinen tiedekunta
  - Menetelmätieteiden laitos
- Atk-keskus
- Auditoriot Lévon, Wolff, Kurtén, Palomäki-sali
- Ylioppilaskunta
- Ravintola Mathilda

Tritonia

(Yliopistonranta 7)

- Vaasan tiedekirjasto ja oppimiskeskus
- Café Oskar
- Kirjakauppa

Valtion virastotalo

(Wolffintie 35)

- Lévon-instituutti
- Helsingin yliopiston oikeustieteellinen koulutus